

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กฎหมายตราสามดวง เล่ม ๑,๓ พระนคร: กุรุสภา, ๒๕๐๖.

กรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย. ประวัติศาสตร์สมัยกรุงศรีอยุธยา

พระนคร: โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, ๒๕๑๕.

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ, “บันทึกเรื่องผู้แต่งสมุทโฆษคำฉันท์” ศิลปากร
ปีที่ ๘ เล่ม ๑ พ.ศ. ๒๕๐๘.

————— “พระประวัติสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิต-
ชิโนรส” สมุทโฆษคำฉันท์ พระนคร: กรมศิลปากร, ๒๕๐๓.

กุลลาบ มัลลิกะมาส. “ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย” (คำบรรยาย
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๔)

กึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. “สังคมสมัยอยุธยา” รวมปาถกถางานอนุสรณ์
อยุธยา ๒๐๐ ปี เล่ม ๑ พระนคร: กุรุสภา, ๒๕๑๐.

จดหมายเหตุความทรงจำ ของกรมหลวงนรินทรเทวี และพระราชวิจารณ์
ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ พิมพ์ในงานพระราชทาน-
เพลิงศพ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงทิพยรัตนกิริฎกุลินี
๒๖ ต.ค. ๒๕๐๑.

เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศ พระนคร: กรมศิลปากร, ๒๕๐๕.

ฉันทิชัย กระแสสินธุ์. ประชุมวรรณคดีไทยภาค ๑ ก่ำรวลศรีปราชญ์
ผู้รวบรวม ตำราณ เมืองใต้ พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๐๒.

————— ประชุมวรรณคดีไทยภาคพิเศษ ทวาทศมาสโคลงฉันท์ พระนคร:
ศิริมิตรการพิมพ์, ๒๕๑๒.

ฉันทิชย์ กระแสสินธุ์. ประชุมวรรณคดีไทยภาคพิเศษ ยวนท้าย-
โคลงคั่น พระนคร: มิตรสยาม, ๒๕๑๓.

—————พระคัมภีร์จินตมณี พระนคร: อักษรประเสริฐ, ๒๕๐๔.

ชลธิรา สัตยวดี. “การนำวรรณคดีวิจารณ์แผนใหม่แบบตะวันตกมา
ใช้กับวรรณคดีไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, บัณฑิต-
วิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๒ (อัตถ์สำเนา)

ชัย เรื่องศิลป์. “ใครแต่งสมุทรโฆษคำฉันท์” ศิลปากร ปีที่ ๕ เล่ม ๑
พ.ศ. ๒๕๐๘.

ชัยสิทธิ์ เศรษฐบุปผา. ภาษาดั้งในวรรณคดี พระนคร: มิตรสยาม, ๒๕๑๔.

ชุมนุมตำรากลอน พระนคร: กุรุสภา, ๒๕๐๔.

ชุมนุมฉันทศุภกิจสังเวท พระนคร: กุรุสภา, ๒๕๐๓.

ชุมนุมเพลงยาว พระนคร: กคลังวิทยา, ๒๕๑๖.

ชำนาญ บูบวรณี. การรวมอำนาจและการกระจายอำนาจทางการปกครอง
ของกฎหมายไทย พระนคร: วิบูลกิจ, ๒๕๕๖.

ดิเรก กุลสวัสดิ์. “ความสัมพันธ์ของมุสลิมทางประวัติศาสตร์และ
วรรณคดีไทย” ภาษาและหนังสือ ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ ธ.ค. ๒๕๐๗.

ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จฯ กรมพระยา. “คำอธิบายฯ” สักวาเล่นที่ห้อง-
พรหมมาศ เมื่อในรัชกาลที่ ๔ พระนคร: มงคลการพิมพ์,
๒๕๐๖.

—————ตำนานพระปริตร พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฉานาปนกิจศพ นาง
ชะอุ่ม จุฬาสมิต ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๑.

—————ตำนานพระพุทธเจดีย์ พระนคร: แพร่พิทยา, ๒๕๑๔.

—————ตำนานละครโอเฑาะ พระนคร: กคลังวิทยา, ๒๕๐๗.

คำรกราชานุกาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. “ตำนานเสภา” เสภาเรื่อง
ขุนช้างขุนแผน พระนคร: ศิลปาบรรณาการ, ๒๕๐๑.

————— “ตำนานหนังสือตำราพิไชยสงคราม” ตำราพิไชยสงคราม
พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๕๑๒.

————— นิทานโบราณคดี พระนคร: ศิลปาบรรณาการ, ๒๕๐๕.

————— แสดงบรรยายพงศาวดารสยาม พระนคร: กุรุสภา, ๒๕๑๒.

————— “อธิบายตำนานเห่เรือ” เจ้าฟ้าธรรมธิเบศ พระนคร:
กรมศิลปากร, ๒๕๐๕.

เดโช อุดครนที. “ความสัมพันธ์ของชาวโปรตุเกสกับประเทศไทย”
แถลงงานประวัติศาสตร์ ปีที่ ๑ เล่ม ๓ ก.ย. ๒๕๑๐.

ตำราช่าง พระนคร: โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, ๒๕๖๕.

ตำราพิไชยสงคราม พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๕๑๒.

ทวน วิริยาภรณ์. ชุมชุมพระราชนิพนธ์และบทประพันธ์ ธนบุรี: ป.
พิศนาคะการพิมพ์, ๒๕๐๗.

เทพ สุขรัตน์. “การศาสนาสมัยอยุธยา” รวมปาฐกถางานอนุสรณ์
อยุธยา ๒๐๐ ปี เล่ม ๑ พระนคร: กุรุสภา, ๒๕๑๐.

————— “พระราชวังหลวงกรุงศรีอยุธยา” ศิลปากร ปีที่ ๑๐ เล่ม ๖
มี.ค. ๒๕๑๐.

ชนิด อยู่โพธิ์. “การละเล่นสมัยอยุธยา” รวมปาฐกถางานอนุสรณ์
อยุธยา ๒๐๐ ปี เล่ม ๒ พระนคร: กุรุสภา, ๒๕๑๐.

————— โขน พระนคร: กุรุสภา, ๒๕๐๘.

————— “ตำนาน” เจ้าฟ้าธรรมธิเบศ พระนคร: กรมศิลปากร, ๒๕๐๕.

ชนิด อยู่โพธิ์. “ตำนานเทศน์มหาชาติ” วารสารศิลปากร ปีที่ ๖ เล่ม
๔, ๕, ๖ ๒๔๕๖.

----- “ประวัติพระมหाराชครู” สมุทโฆษคำฉันท์ พระนคร:
กรมศิลปากร, ๒๕๐๓.

----- “ประวัติและโคลงกำสรวลศรีปราชญ์” พระนคร: กรมศิลปากร,
๒๕๐๓.

----- “พระราชประวัติสมเด็จพระนารายณ์มหาราช” สมุทโฆษ-
คำฉันท์ พระนคร : กรมศิลปากร, ๒๕๐๓.

----- “พระโหราธิบดี” กำสรวลศรีปราชญ์ นิราศนรินทร์ ผู้รวบรวม
พ. ณ ประมวญมารค พระนคร: แพร่พิทยา, ๒๕๐๒.

----- “เมืองไตรดรงค์ อู่ทอง และอโยธยา” พระนคร: อมรการพิมพ์,
๒๕๑๒.

----- “เมื่อนักศึกษาวรรณคดีอ่านหนังสือกฎหมายเก่า” ศิลปากร
ปีที่ ๕ เล่ม ๖ มี.ค. ๒๕๐๕.

----- “วรรณคดีวิจารณ์ ประชุมวรรณคดีไทยภาค ๑ กำสรวล-
ศรีปราชญ์ ของกระแสนินธุ์” กำสรวลศรีปราชญ์ นิราศนรินทร์
ผู้รวบรวม พ. ณ ประมวญมารค พระนคร: แพร่พิทยา, ๒๕๐๒.

ชวัช รัตนภาษีชาติ. “บันทึกเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ไทย” ศิลปากร
ปีที่ ๘ เล่ม ๕ มี.ค. ๒๕๐๘.

นริศรานุกิตติวงศ์, สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยา. “บทร้องระเบ็ง โมงครุ่ม
และคุลาตีไม้” ศิลปากร ปีที่ ๑๑ เล่ม ๓ ก.ย. ๒๕๑๐.

นริศรานุกิตติวงศ์, สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยา และสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยา-
ดำรงราชานุภาพ. “สาส์นสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยา” ศิลปากร ปีที่ ๑๐ เล่ม ๕
มี.ค. ๒๕๑๐.

นริศรานุวัดติวงศ์ สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยา และ สมเด็จพระเจ้า
ดำรงราชานุภาพ สำนัสมเด็จ เล่ม ๒, ๑๐, ๒๓ พระนคร :
คุรุสภา, ๒๕๐๔.

นริศรานุวัดติวงศ์, สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยา และ พระยาอนุমানราชชน.
บันทึกเรื่องความรู้ต่างๆ เล่ม ๒ พระนคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๖.

นิโกลาส์ แซรเวส. ประวัติศาสตร์ธรรมชาติและการเมืองแห่งราชอาณาจักรสยาม ผู้แปล สันต์ ท. โกมลบุตร พระนคร:
ก้าวหน้า, ๒๕๐๖.

นิทานอิหฺร่ามราชธรรม พระนคร: คลังวิทยา, ๒๕๐๔.

นิยะดา สาริกฤติ. "ความสัมพันธ์ระหว่างละครไทย และละครภารตะ"
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทอักษรศาสตรบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕ (อัครสำเนา)

บทละครรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี และ เล่า
เรื่องหนังสือรามเกียรติ์ ของ นายก็๋ อยู่โพธิ์ พระนคร: คุรุสภา,
๒๕๐๖.

บทละครเรื่องอิเหนา พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าฯ
พระนคร: ชวนพิมพ์, ๒๕๐๕.

ประชุมคำพากย์รามเกียรติ์ ภาคที่ ๑ พระนคร: โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒ
ธนากร, ๒๔๗๑.

ประชุมโคลงโลกนิติ พระนคร: คลังวิทยา, ๒๕๑๓.

ประชุมบทมโหรี พระนคร: โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, ๒๔๖๓.

ประชุมพงศาวดาร เล่ม ๓, ๒๐, ๔๗ พระนคร: คุรุสภา, ๒๕๐๖.

ประชุมพระราชปุจฉา ภาคที่ ๑ พระนคร: โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒ-
ธนากร, ๒๔๖๔.

ประคณธรรมความเก่า พระนคร: ศรีเมืองการพิมพ์, ๒๕๑๑.

ประเสริฐ ณ นคร. ไคลงนิราศทริภุญไชย พระนคร: สมาคมภาษาและ
หนังสือ, ๒๕๐๓.

ปวิศัทธิธรรมธาดา, พระยา. “ตำนานศรีปราชญ์” กำศรวณศรีปราชญ์
นิราศนรินทร์ ผู้รวบรวม พ. ณ ประมวณุมารค พระนคร:
แพรวพิทยา, ๒๕๐๒.

ปรีชา ช่างขวัญยืน, “การใช้ภาษาร้อยแก้วในภาษาไทยสมัยอยุธยา”
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕ (อัดสำเนา)

ปรีดา ศรีชลาลัย. “คำหลวง” วารสารศิลปากร ปีที่ ๖ เล่ม ๑๐, ๒๔๕๖.

पालเลกัว. “เล่าเรื่องกรุงไทยหรือกรุงสยาม” ผู้แปล สันต์ ท. โกมลบุตร
ภาษาและหนังสือ ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ ก.ค. ๒๕๐๕.

ปีย์ มาลากุล, ม.ล. พระราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา พุทธศักราช ๒๕๑๒
พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๕๑๒.

พ. ณ ประมวณุมารค (นามแฝง). กำศรวณศรีปราชญ์ นิราศนรินทร์
พระนคร: แพรวพิทยา, ๒๕๐๒.

พิทักษ์ สายจันทร์. ประวัติศาสตร์ศิลป์ไทย พระนคร: เสริมวิทย์-
บรรณาการ, ๒๕๑๕.

มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. “เรื่องโองการแช่งน้ำ”
วารสารศิลปากร ปีที่ ๒ เล่มที่ ๑๒ พ.ค. ๒๔๕๗.

มนตรี ตราโมท. “หนังสือใหญ่” การละเล่นของไทย พระนคร:
กรมศิลปากร, ๒๔๕๗.

- มหาทิพนนต์ พระนคร: โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, ๒๔๖๑.
- มานิจ ชุมสาย, ม.ถ. "หลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทยในต่างประเทศ"
ศิลปากร ปีที่ ๑๕ เล่ม ๕ ม.ถ. ๒๕๑๕.
- มานิต วัลลิโกดม. "ตามเรือใบขึงทอง" กำศรวณศรีปราชญ์
นิราศนรินทร์ ผู้รวบรวม พ. ณ ประมวณุมารค พระนคร:
แพร่พิทยา, ๒๕๐๒.
- มลินทบัญญัติหาฉบับเจ้าปานเจ้าบ่อม พระนคร: ทิพย์รัตน์, ๒๕๖๗.
- ย้วน เนียมศรี. "เพลงเกี่ยวข้าว" วารสารวัฒนธรรมไทย ปีที่ ๑๐
ฉบับที่ ๑๑ ม.ถ. ๒๕๑๔.
- รวมเรื่องเมืองนครศรีธรรมราช พระนคร: รุ่งเรืองรัตน์, ๒๕๐๕.
- เรื่องสมเด็จพระบรมศพ พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๕๐๘.
- เรื่องอุไร (นามแฝง). "เมณฑุค—อมตะโสลกแห่งสันตฤคุ" วรวรรณคดี
เล่ม ๒๔ ม.ถ. ๒๕๕๑.
- ลาอุแบร์. ราชอาณาจักรสยาม ผู้แปล สันต์ ท. โกมลบุตร พระนคร:
ก้าวหน้า, ๒๕๑๐.
- วรกักคพิบูลย์, พระ. ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย พระนคร: โรงพิมพ์
ของสมาคมสังคมศาสตร์, ๒๕๑๒.
- วรรณคดี, กอง. "หนังสือที่แต่งครั้งกรุงศรีอยุธยา" วารสารศิลปากร
ปีที่ ๕ เล่ม ๕, ๖ พ.ศ. ๒๕๕๕, ปีที่ ๖ เล่ม ๑ พ.ศ. ๒๕๕๕.
- วรเวทย์พิสิฐ, พระ. คู่มือกำสรวลศรีปราชญ์ พระนคร: จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๓.
- วัชร รมชนันท์. "เรื่องขุนช้างขุนแผนแต่งในรัชกาลใด" อักษรศาสตร์
เล่มที่ ๔, ๓ ม.ถ. ๒๕๑๐.

วิทย์ ศิวะศรียานนท์. *วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์* พระนคร: สมาคม
ภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย, ๒๕๐๔.

วีระ อัมพันสุข. *กรุงศรีอยุธยา* พระนคร: กุสุสภา, ๒๕๑๑

ศรีปรีชา (เซ่ง), หลวง. “กลบทสิริวิบุลยคติ” *ชุมนุมตำรากลอน*
พระนคร: กุสุสภา, ๒๕๐๔.

สมมตอมรพันธ์, พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระ. *ประกาศพระราชพิธี*
เล่ม ๑ พระนคร: โรงพิมพ์ไทย, ๒๔๕๕.

สัมฤทธิ์ ศรีสวัสดิ์. “การปกครองของประเทศไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา”
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ทางรัฐศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์ มหา-
วิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๐๕ (อัครำเนา)

สำนักนายกรัฐมนตรี, คณะกรรมการจัดพิมพ์... *ประชุมจดหมายเหตุ-*
สมัยอยุธยา ภาคที่ ๑ พระนคร: โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรั-
ฐมนตรี, ๒๕๑๐.

— *ประชุมพระตำราบรมราชูทิศเพื่อกลับมา สมัยอยุธยา ภาคที่ ๑*
พระนคร: โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, ๒๕๑๐.

— *ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ ๓* พระนคร: โรงพิมพ์สำนักทำเนียบ
นายกรัฐมนตรี, ๒๕๐๘.

สีทา พินิจภูวดล. “วรรณกรรมขอมเทียบไทย” *วารสารมนุษยศาสตร์*
ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๓ ก.ค. — ส.ค. — ก.ย. ๒๕๑๓.

— *วรรณกรรมสุโขทัย* พระนคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๕.

สีทา พินิจภูวดล และคณะ. *ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย* พระนคร:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๕.

สุภัทรดิศ ดิศกุล, ม.จ. “สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ (พระเจ้าอู่ทอง) เสด็จมาจากไหน” อนุสรณ์สมเด็จพระเจ้าอู่ทองรามาธิบดีศรี-
สินทรบรมบพิตรพระพุทธเจ้าอยู่หัว พระนคร : ศรีวิมิตรการพิมพ์,
๒๕๑๓.

สุนนชาติ สวัสดิ์กุล, ม.ร.ว. “วินิจฉัยเรื่องกำสรวลศรีปราชญ์” วารวรรณ-
คดี พ.ศ. ๒๕๕๐.

เสนีย์ ปราโมช, ม.ร.ว. *กฎหมายสมัยอยุธยา* พระนคร : ศิวพร, ๒๕๑๐.
เสาวลักษณ์ อนันตสานต์. “บทละครนอกสมัยกรุงศรีอยุธยา” วิทยา-
นิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหา-
วิทยาลัย, ๒๕๑๕ (อัดสำเนา)

หรีด เรื่องฤทธิ์. “สมุทรโฆษในปัญญาสาขาคก” *สมุทรโฆษคำฉันท์*
พระนคร : กรมศิลปากร, ๒๕๐๓.

อกัย นาคคง. *ความรู้เบื้องต้น วิชาประวัติศาสตร์ศิลป์* พระนคร : ไทย-
สัมพันธ์. ๒๕๑๔.

เอกสารสำคัญ, แผนก กองจดหมายเหตุแห่งชาติ. “พระราชปรารภ ใน
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่อง การแก้ไขระเบียบ
การถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา” *ศิลปากร* ปีที่ ๑๐ เล่ม ๓ ก.ข.
๒๕๐๕.

ภาษาอังกฤษ

Coedès, G. *Angkor an Introduction* Translated and edited by Emily
Floyd Gardiner, Hongkong : Lee Fung Printing Co.
Ltd., 1970.

——— *The Making of South East Asia* Translated by H.M.
WRIGHT, London : Routledge & Kegan Paul, 1970.

พิมพ์ที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด คุณพิมพ์อักษรกิจ 31/14-29 ซอยวัดสังข์กระจาย เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ 10600
โทร. 4663371 นายสมอง ศิริฤกษ์วัฒนา ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ถึงสุดสัญญาวันที่ 7 มีนาคม 2527